

Mona Sahlins anförande, Almedalen 2010

DET TALADE ORDET GÄLLER!

Tack så mycket, Anders Wendin, Moneybrother.

Anders sa i en intervju nyligen en sak som helt stämmer överens med min känsla och som jag också har tänkt tala en del om idag:

”Om jag vill att farmor ska ha det lite finare på ålderdomshemmet vill jag inte bli hänvisad till en gubbe som driver hemmet privat och som ber om mer betalt från dem som har råd.”

Tack för en fin introduktion till mitt tal.

* * *

Mötesdeltagare

Varför ska vi bry oss om varandra?
Vad är det för vits med omtanke och solidaritet?

Vi som svarar att detta är viktiga värden, kanske de allra viktigaste – vi måste också fundera över hur vi kan skapa oss ett samhälle där de får plats.

Om detta vill jag tala idag.
För politik är på riktigt.
Politik förändrar verkligheten, politik griper in i människors vardag och liv.

Jag ska tala om min dröm och mitt mål, min vision om Sverige som ett möjligheternas land.

Det är ett Sverige där var och en – oavsett bakgrund – kan sträva efter att förverkliga sina drömmar – sitt livs äventyr.

Det är ett Sverige i full sysselsättning.
Det är ett Sverige där det är viktigare vad du vill för framtiden, än var du kommer ifrån.
Där den sociala rörligheten är hög och fler kan göra klassresor, därför att alla vinner på det.
Tillsammans når vi så mycket längre än när var och en sköter sitt.

Valet handlar inte om en enskild skattesats, ett bidrag eller ett avdrag.
Valet handlar inte ens om mig – hör och häpna!
Valet handlar om vilket politiskt alternativ som tar Sverige i den riktning som du vill se.

Vi ska alla välja ett parti.
Men vad vi i grunden väljer är något mycket större:
Vi väljer den dröm som ska vara vår gemensamma, den som ska bygga landet för framtiden.

Den viktigaste frågan är: hur ser dina drömmars Sverige ut? Vart är vi på väg nu? Och i vilket slags land vill du leva och låta dina barn växa upp?

Svaret på dessa frågor blir det Sverige som vi bygger tillsammans.
Och det bygget, det vill jag starta den 20 september.
Men först måste Sverige få en ny rödgrön regering.

* * *

Mötesdeltagare,

Min mormor fanns i den första generation kvinnor som fick rösta när rösträtten blev allmän och lika för alla medborgare – också för kvinnor.

Min mamma fick chansen att ta realen.

Om jag ville, så hade jag själv kunnat göra som Thomas Bodström, Anders Borg och många andra, att läsa på Komvux och gå vidare till universitetet.

Men hur ser det ut för våra barn och ungdomar idag?

Sverige är ett bra land – tack vare generationers gemensamma insatser.

Tack vare Ingvar Carlsson som sitter här på första bänk, tack vare Lisbeth Palme och tack vare väldigt många av dem som varit och är mina förebilder. Tack för att ni finns.

Men i flera avseenden är vi idag på väg baklänges i Sverige.

Därför behöver vi starta ett nytt gemensamt samhällsprojekt, ett helt annat samhällsbygge än det som pågår idag.

Med målet att alla ska få växa och förverkliga sina drömmar, sina livs äventyr – utan att livsvalen begränsas av bakgrund eller kön.

Där alla har möjlighet och frihet att bli den han eller hon är, eller vill bli.

Göra en längre resa än den som ryggsäcken hemifrån packades för.

Sätta upp sina egna mål och nå dit man vill - inte bara så långt som föräldrarnas eller omgivningens krav sträckte sig.

Kanske längre än man själv trott sig om.

Jag vill minska klyftorna och öka den sociala rörligheten i samhället.

Jag vill öppna fler möjligheter istället för att stänga dörrar.

Jag vill att vi håller ihop Sverige.

För jag hatar den över- och underordning som ökade klyftor skapar.

Det handlar i grunden om frihet, jämlikhet och solidaritet.

Om respekt, värme och omtanke – och just om att vi bryr oss de våra och om varandra.

Och det är inte för att vara snäll som jag vill det.

Det är för att det är modernt, för att det är solidariskt och för att det är smart!

Det är för att vi alla vinner på det!

Utbildningssystem, trygghetsförsäkringar, välfärdstjänster – allt detta kan vi använda för att riva hinder för individernas utveckling och för att sprida riskerna på fler.

Det är mycket billigare, effektivare och mycket smartare att lösa sådant tillsammans.

Majoriteten av befolkningen får tillbaka mer av välfärden än vad de betalat in i skatt.

Det tycker jag är häftigt.

Går ditt barn i grundskolan? Det kostar ungefär 83 000 kronor på ett år.
 Har du ett barn till som går i gymnasiet så kostar det 92 000 kronor till per år.
 Har du själv en högskoleutbildning – ja, den kostade i snitt 76 000 kronor per år, om du inte pluggade till läkare, för då kostade den 230 000 kronor.
 Födde du med kejsarsnitt? 50 000 kronor.
 En höftledsoperation? 100 000 kronor.
 En plats i särskilt boende i äldreomsorgen? 509 000 kronor per år.

Vill du att dessa kostnader ska spridas över hela livet, spridas mellan generationer och mellan människor solidariskt?
 Välj då den svenska välfärdsmodellen.
 Det är den som gör detta möjligt.

Jämlika samhällen är bättre samhällen.
 Inte bara för de sämst lottade, utan också för dem som har det bäst.
 Jämlika samhällen är bättre att leva i för alla.

Det har stöd i forskningen.
 Det har stöd i internationella jämförelser.
 Det har stöd i den svenska erfarenheten.
 Det har stöd hos svenska folket.

Och det stödet, mina vänner, det ska vi samla den 19 september!

* * *

Men, mötesdeltagare och Almedalsvänner,

Är det detta samhällsbygge som förverkligas just nu?
 Eller styrs landet mot en annan dröm?

Se på sjukvården!

Igår presenterade vi rödgröna ett omfattande program för högre kvalitet, vård efter behov och fler läkare och sjuksköterskor. Det står i skarp kontrast till en sjukvård där VIP-rum och gräddfiler nu växer fram.

En ny lag tillåter patienter med privata försäkringar att gå förbi alla andra, inne på offentligt finansierade sjukhus.
 En ny regel gör det fritt fram att sälja våra universitetssjukhus, där den mest avancerade vården och forskningen finns.
 Nystiftade lagar ger företagen frihet att bedriva vård där de kan tjäna mest pengar - inte där patienternas behov av vård är störst.
 Med några pennstreck har kungstanken i svensk vård raderats ut: av var och en efter förmåga – åt var och en efter behov! Vart vill en regering som lagstiftar så?

Se på de svårt sjukas situation.

Stupstocken i sjukförsäkringen har medvetet införts för att skaffa fram pengar till sänkta skatter, mest för dem som har det bäst. I Sverige år 2010 hänvisas cancersjuka till socialbidrag. Säg till en

man eller kvinna som just fått sin diagnos, att det är bättre att var och en sköter sitt, att riskerna inte längre ska delas av alla! Vart vill de som styr med denna politik?

Se på pensionärerna.

Som bortblåst är respekten för äldre generationers välfärdsbygge. Nu straffbeskattar regeringen pensionärer. En pensionär med normal inkomst betalar 700 kronor mer i skatt än en löntagare varje månad. Vart syftar en sådan politik – där generation ställs mot generation?

Se på arbetslöshetsförsäkringen.

Vår svenska modell har byggt på rätt och plikt att arbeta och goda möjligheter att ställa om med utbildning – just för att vi ska kunna konkurrera med högt kunskapsinnehåll. Nu används både nivåer och avgifter i a-kassan till att pressa ner människors löner. Vad ingår det i för samhällsbygge?

Och slutligen, den förda politiken har under fyra års tid gynnat män och missgynnat kvinnor.

Lönekliften växer. Männerna får 30 procent mer av skattesänkningarna. 25 000 jobb har försvunnit i välfärden. Välfärden både skapar jobb, gör det möjligt för fler – inte minst kvinnor – att jobba, och avgör våra barns livschanser.

Varthän leder denna konservativa politik?

Det säger jag er: den leder bakåt.
Men vi ska resa framåt!
Sverige behöver inte ökade klyftor.
Nu räcker det!

* * *

Mötesdeltagare,

Varthän leder fyra år till med denna politik?
Var hamnar vi om denna färd får fortsätta?

Dra ut den förda politiken i tangentens riktning: Denna borgerliga resa leder inte till
Möjligheternas land!

Den för bort från vårt sammanhållna Sverige,
bort från det som är modernt, det framtidsinriktade och konkurrenskraftiga,
Den för bort från allt som kan ge en hög social rörlighet, som kan sätta individen – alla individer
oavsett bakgrund – i främsta rummet och sprida livschanser till fler!

Vill vi dit?

Om tio, femton år kan vi blicka tillbaka och säga:
Det var i valet år 2010 som det helt avgörande steget togs.
Det var under åren 2010-2014 vi valde att offra eller att utveckla den svenska välfärdsmodellen.

Därför säger jag nu: Vi står inför ett ödesval.

Svenska folket står vid skiljevägen.

Om bara 73 dagar står vi alla där med valsedeln i handen.

Och vänner, det är just det som är det hoppfulla!

Vi kan fortfarande välja att utveckla välfärden efter principen: Av var och en efter förmåga och åt var och en efter behov.

Vi kan välja att investera i jobb, klimat och framtida möjligheter – istället för att sänka skatterna till varje pris.

Vi kan forma ett modernt och framtidsinriktat land byggt på jämlikhet.

Den 19 september ligger makten hos medborgarna.

Hos patienterna, ungdomarna, sjuksköterskorna, pensionärerna och entreprenörerna, de fackligt aktiva, kulturarbetarna och alla andra av oss som tillsammans utgör Sverige.

Och med detta känner jag mig alldeles trygg.

Jag kan inte vänta på att byta inriktning på politiken.

Sverige behöver en ny regering som vet att agera i hela nationens intresse.

En socialdemokratiskt ledd rödgrön regering.

Den vill jag leda!

* * *

Fyra år i rad har jag stått här i Almedalen och talat.

Jag kommer hit nästa år också.

Då vill jag kunna stå här och redovisa resultat efter ett första år med en ny regering.

Tillsammans med Peter, Lars och Maria är detta möjligt.

Res på er! Tillsammans är vi starka.

Om ett år vill jag stå här i Almedalen och säga:

Vi har äntligen en regering som sätter jobben först så att Sverige byggs starkt.

Vi har sänkt skatten för småföretagen och förbättrat tillgången på riskkapital.

Vi har investerat för att jobben ska växa fram:

i fler lärare i skolan och fler händer i vården,

i fler platser på högskolan och mer resurser till forskning och innovationer,

i ökad tillgänglighet för funktionshindrade och kamp mot diskriminering på arbetsmarknaden,

i ny och grön infrastruktur, i klimatomställning och nya bostäder – i hela landet

och i rejäla möjligheter till utbildning, praktik och traineeplatser för ungdomar som behöver stöd att komma vidare till ett jobb.

För då har vi sjösatt vårt program för 100 000 nya jobb, utbildnings- och praktikplatser.

Jag vill stå här om ett år och säga:

Aktivitetsförbudet på Arbetsförmedlingen för arbetslösa ungdomar är borta.

Istället pågår en rivstart mot ungdomsarbetslösheten – med jobb, utbildnings- och praktikplatser direkt. Arbetslösheten bland de unga är ingen synvilla. Den finns och vi rödgröna ser den.

Jag vill stå här i Almedalen om ett år och säga:

Nu har vi tagit de första stora stegen mot att avskaffa skatteklyftan mellan pension och lön.

För mig en moralisk fråga. Pension är inget bidrag, det är uppskjuten lön. Klyftan ska bort!

Jag vill stå här tillsammans med våra rödgröna vänner om ett år och säga:

Svårt sjuka människor blir inte friskare av att bli fattiga. Sverige blir inte starkare av att socialbidragen ökar. Stupstocken i sjukförsäkringen har vi tagit bort!

En hotellstäderska ska inte betala 5 gånger mer än en läkare för sin a-kassa. Vi har sänkt avgiften – ingen behöver betala mer än cirka 80 kronor i månaden för a-kassan.

Sverige ska ha fungerande trygghetsförsäkringar som sprider risker och livschanser, som ger goda möjligheter till omställning – för att vi alla tjänar på det, och för att anständigheten kräver det.

Mötesdeltagare,

Vi vågar också säga som det är: ska vi ha ett framgångsrikt välfärdssamhälle behöver alla få chansen att bidra via skatten – det gäller främst oss med de högsta inkomsterna.

För när jag står här om ett år vill jag kunna säga: nedskärningstrenden i välfärden är bruten!

I lördags gav vi besked om hur resursfördelningen till välfärden blir med en rödgrön regering. Vi har minst 12 miljarder kronor mer än regeringen, finansierade och avsatta för välfärdssatsningar – utöver regeringens besked idag.

Det beskedet räcker inte för att täcka kommunernas behov.

I tisdags gav vi rödgröna besked om vår gemensamma skolpolitik med ökad lärartäthet och betyg från sjuan.

I onsdags presenterade vi vårt program för höjd kvalitet i en sjukvård som fördelas efter behov – aldrig efter plånbok.

Idag säger jag som socialdemokrat: jag vill bryta nedskärningstrenden i förskolan!

Jag vill stärka kvaliteten i förskolan.

Med mer personal, fortbildning och pedagogisk utveckling.

Det gör vi tillsammans med kommunerna.

Alla barn ska rätt till förskola 30 timmar i veckan! Också här på Gotland.

Barn ska inte straffas för att mamma eller pappa förlorar jobbet.

Storasyskon ska inte gå miste om kompisar och utveckling bara för att de har fått en lillebror eller lillasyster.

Och nyblivna föräldrar kan behöva lite mer än ett par tre timmar om dagen för det nya barnet.

Dessutom ska förskolan kunna ha bättre öppettider.

Föräldrar ska ha barnomsorg när de jobbar. Det är en modern arbetslinje.

Det kan vi göra tillsammans – för med en rödgrön regering sätts investeringar i välfärden alltid före nya stora skattesänkningar!

* * *

Mötesdeltagare,

Det här valet kommer att handla om arbetslösheten, om sjukvård, omsorg och skola – det vi kallar välfärd – och om klimatpolitiken.

Detta är de tre områden där vi rödgröna partier är som starkast.
Våra tre partier kompletterar varandra – på just de områden där samhällsproblemen är som störst och där framtidens utmaningar finns.

Vi står för en politik för hela Sverige, för hela svenska folket.

Statsministern anser att svenska folkets intressen – av jobb, företagande, skola, sjukvård, kultur – är särintressen.

Samtidigt kan vi blicka tillbaka på en hel mandatperiod av särintressepolitik:
Jag säger bara centerpartiet, folkpartiet, moderaterna och kristdemokraterna.

Alla experter motsatte sig avskaffad skatt på handelsgödsel; Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen och Sveriges Lantbruksuniversitet. Skatten motverkar övergödning i Östersjön och Kattgatt och minskar utsläpp av kadmium.

Men regeringen avskaffade skatten på handelsgödsel i alla fall. Det är Centerpartiets särintressepolitik.

Regeringen införde vårdnadsbidraget – trots att all erfarenhet talar emot.
Nu får kvinnor – för det är nästan bara kvinnor det handlar om – betalt om de väljer att inte jobba. Resurser dras från förskolan, och dagis stängs i storstädernas förorter.
Bidrag för att inte jobba – och sämre utbildning för barnen.
Det är Kristdemokraternas särintressepolitik.

Och Nato-lobbyns politiska gren i Sverige – ja, det är särintresset Folkpartiet.

Och Moderaterna – de sänker skatterna på ett sådant sätt att den allra rikaste procenten i Sverige har fått lika mycket som en fjärdedel av hela svenska folket tillsammans.
Pensionärerna har fått minst – miljonärerna mest.
Moderaterna är överhetens parti - de välbärgades organiserade särintresse.

* * *

Almedalsvänner,

För tre dygn sedan lovade statsministern dyrt och heligt att inte sänka skatterna – under ett år av nästa mandatperiods fyra år.
Det löftet höll i tre dygn – sedan kom småborgarna med nya skattesänkningar.
Föga förvånande.

Regeringen har sänkt skatterna med 100 miljarder på 3,5 år.
De klarar nog att sänka skatterna med ytterligare 100 miljarder på tre år.

Men det är väl sak samma om det tar tre år eller fyra år - det viktiga är att de inte får chansen att göra det!

Det Sverige behöver är investeringar i fler jobb, utbildning, välfärd och klimatomställning.
Det är min och socialdemokraternas väg framåt för Sverige.

Det är vad Sverige behöver.
För allmänintressets skull – välj en rödgrön regering.

* * *

Vänner,

här nedanför sitter förre utrikesministern Jan Eliasson – ibland längtar man faktiskt tillbaka...

Samma vecka som det blev känt att nuvarande utrikesministern Carl Bildt kan bli indragen i förundersökning för sina affärer i Lundin Oil så blev Jan Eliasson utsedd av FN:s generalsekreterare Ban Ki Moon till speciell ambassadör för FN:s millenniemål.

Det var Jans långa FN-engagemang, hans arbete för fred i Sudan, för kampen mot fattigdom och för rent vatten som ledde till den utnämningen.

Kamp för rent vatten åt människor i världen – eller för vinster i global oljebusiness och misstankar om folkrättsbrott.

Nog finns det skillnader i politiken!

Regeringens säkerhets- och försvarspolitik stavas idag förberedelser för ett svenskt Nato-medlemskap – i alla fall om Moderaterna och Folkpartiet får bestämma, och just nu är det ju dessvärre så.

Vi rödgröna säger: Inget svenskt medlemskap i Nato.
Det är vårt besked i den viktigaste säkerhetspolitiska frågan.

Jag vill placera Sverige i täten för nedrustningsarbetet!
I kampen mot massförstörelsevapnen.
En kärnvapenfri värld är kanske utopiskt - men det blir aldrig verklighet om vi inte är beredda att arbeta för det!
President Obamas ambitioner har ingjutit nytt mod i det globala nedrustningsarbetet.
Där ska Sverige vara med!

Och vem för nu Sveriges talan i klimatfrågan – vår största gemensamma internationella utmaning – efter misslyckandet i Köpenhamn under det svenska EU-ordförandeskapet?
Den svenska ledartröjan i omställningen är avkrängd.
För oss rödgröna gäller: den ledartröjan ska på igen!

En rödgrön regering kommer att använda EU mer aktivt än den nuvarande regeringen. För vi vet att en aktiv politik för jobb, klimat, miljö, konsumenter, forskning och jämställdhet – det kräver mer politik – inte mindre! Det kräver fler gemensamma beslut – inte färre.
Det står vi för.
Marknaden är en utmärkt tjänare – men en usel herre.

Vi ska vara en kraft för frihet, fred och solidaritet i världen.
Det gällde i Sydafrika under apartheid, det gäller i Afghanistan, det gäller i Mellanöstern, i Iran och på alla andra håll där krig, nöd, fattigdom och förtryck råder.

Sverige har en lång tradition av solidaritet och internationellt ansvarstagande.
Där ska vi fortsatt stå.

Det lärde mig Olof Palme och det glömmet jag aldrig.

* * *

Mötesdeltagare,

I fyra år har klyftorna mellan människor ökat kraftigt och nu biter sig arbetslösheten fast.
Det är skrämmande, för en sak vet vi: ökar arbetslösheten, och ökar klyftorna, då ökar rädslan.
Då viker tilliten mellan människor och då växer misstro och främlingsfientlighet.
Ingen vinner på detta utom rasistiska partier.

Här i Almedalen har vi sett Nationaldemokrater och Sverigedemokrater hålla möten.
Med budskap som rider på oro för framtiden och de egna möjligheterna.
Sverigedemokraterna försöker verka som vilket parti som helst.
Bland kandidaterna i valet 2010 finns förintelseförnekare, där finns ovanligt många med koppling till vitmakrörelsen och där finns de som nyligen varit aktiva Nationaldemokrater.
Det är inte vilket parti som helst.

Aldrig någon gång, aldrig någonstans, aldrig någonsin tänker jag leda en regering som samarbetar med, eller gör sig aktivt eller passivt beroende av Sverigedemokraterna.
Aldrig!

* * *

Vänner,

Den 19 september står svenska folket vid skiljevägen.
Fler jobb eller ökade klyftor?

Det är dags för en ny regering som sätter jobben först.
Dags för en politik för hela Sverige och hela svenska folket.
Det är dags att börja bygga ett samhälle med plats för värden som frihet och jämlikhet, omtanke och solidaritet.

Kort sagt: Det är dags för ett Sverige där vi bryr oss om varandra.

Så: nu hjälps vi åt!
Om 73 dagar kan vi ha en modern röd och grön regering.

Tack!